

sum, hoc Sacramentum accedit tibi lumen fiduciæ, ut intreas, legaque illa Christi verba, (Matth. 16.) Quid prodest homini si mundum universum luceret, anima vero sua detrimentum patitur? si diabolus in corde tuo excitet tenebras avaritiae, & inordinatum appetitum temporis, rerum tibi inspire, hoc Sacramentum accedit lumen fidei, ut perendas illud monitum: Statim hoc nolis rite agere animam tuam a te, & quis parati, cuius erat? (Luc. 12.) si diabolus in corde tuo excitet tenebras illicitorum voluntatum, & te ad periculum conforta, ad commissationes, ad chores, ad familiariates noxiæ inviter, hoc Sacramentum accedit lumen fidei, ut videas & audias illas commissationes: Ducas in bonis dies tuos, & tuas alios in forsan defensionem. (Joh. 21.) Eni Christiane, quam sapienter Christus pro materia Sacramenti Confirmationis oleum institueris, quia per ejusdem operationes externas, quas exerceat in corpus, denotare voluntates internas, quas producit in anima: Coro angustur, ait Tertullianus, ap. Lucian. T. I. conc. 42. n. 6. ut anima conficeratur, cora figuratur, ut anima ministratur, coro munera imposita adumbratur, ut anima spiritu illuminetur.

¶ 11. Et balsamum ut boui exempli odore alias ad piatem trahat.

6. Alterum constitutum chrysostomus est balsamum, seu succus aliquatus ex herbis, quæ præstansimum diffundunt odorem. Non omnes regiones sunt balsami feraces, & ideo non in antiquo pro Divina providentia prodigio habetur, quod post institutionem hujus Sacramenti Egyptus, Arabia, & Indus occidentales abundanter balsamum subministraverit. Notatu dignum est, quod horum balsami sit in Ægypto, prius Bernardus ocularis testis de terra, sancti commemorat, qui tamen nullum ex se fructum seu plantam balsamum produxit, nisi vicino fonte, neque Beatisima Virgo Divinam Infantulam saepius lavasse tradidit, irrigatur: ita adverteat Sarraceni, cum experientur hortum alii aquos incalidum frigari, aquam alium in illum fontem convehere solent, ut se illa virtutem Divinam ex fonte hauriens sufficiat ad irrigationem. Quid autem per balsamum, ejusque fragrantissimum odorem infinatur? Nihil aliud, quam quod Christianus hoc Sacramentum inunctus boni exempli odorem spargere debet, iuxta illud: Christi bona odor famus. Non videt solum cleum, quod interiore anima gratiam ac perfectionis Christiana studium significat, sed reprobatur etiam balsamum, quod exterior in omnibus actionibus bonum virtutum odorem ad proximi adificationem denotat: Primum namque, ubi detinet confirmationem, cit Mellitus, Ser. 70. in Cate. Quid confirmum putas de milite, cui solum propria vita incolimus cura est? Iungit, proficit! non satisfacit sua obligacione, nisi etiam pro bono patris, & civitatis defensione viglet? Parem in modum Christianus non

tanum de salute propria, sed etiam de aliena sollicitus sit. Mandavit unicuique de proximo suis, inquit Spiritus sanctus, (Ecccl. 17.) supra quevera Sidonius Apollinaris in 7. ep. 15. n. 11. Igitur precipue furo suo vobis bene, qui vivit alieno. Secundus illi nequam hodierni Evangelii, quamvis talentum suum abcondendo custodierit, quia tamen negotiando nullum lucrum fecit, a Dominino rejectus, & ad aeternam damnationis ceremoniam condemnatus est; ita homo Christianus per insulam in Sacramento Confirmationis gratia talentum non tantumfus, sed etiam aliam salutis lucrum facere, & per bonum odorem virtutum & pietatis exempla proximum ad imitationem trahere necesse est.

7. Propterea mihi Christiane non satisfacit obligationis tua, quam contraxisti, si pro te bonus sis, sed insuper per virtutis exempla te pro omnibus bonum exhibere debes. Modesta vestra (inquit s. Paulus) nota sit omnibus hominibus. Hanc obligationem spargendo bono odore, fidelitas & perseverantia optime cognovit Eleazarus unus de primis scribarib; vir nonangusta anorum, (z. Mach. 6.) qui cum ad carnem porcinam comedendam compellere, gloriissimum mortem magis, quam odibilem complectens voluntarye præstatu suppliavit: quidam autem boni amici Eleazari, ut cum a morte liberarent, ipsi persuaderent, ut tantum simularet manducasse, sicut Regis imperium impliebatur. Quid egit illi nobilis Divinis legis Zelotes? Respondit primitus se velle in internum, quan haec similitudine carnis coniunctione aliis male exemplo & scandalo efficit. His dictis carnales in futrem acti Eleazarum crudeliter interceperunt, cuius gloriosus Martyris virtutem S. Scriptura sequenti laudem praecoroneat: Ite quidem hoc modo vita difcessit non solum juvenibus, sed & universa genti membrorum mortis sua ad exemplum virtutis & fortitudinis dereliquerunt. Jam intende mihi Christiane! quam magni fructus & efficacia hoc gloriosum Eleazari exemplum fuerit; quam potenter bono virtutum & fortitudinis odore alii ad imitationem commoverit. Non dum post ex mandato iniqui Regis Antiochii comprehensum sunt septem fratres una cum matre sua, hi omnes carnes porcinas edere recusant exemplum Eleazari animati polt exantibus incredibilius, omnium torquentum crucias pro lege Dei gloriofa morte obseruantur.

8. Vide quanto virtutis sit bonum exemplum? O quam multa infidelium milia sancti Martires in mediis tormentis Christum confitentes bono odore fortitudinis, constantiae & pietatis ad imitationem attraxerunt; maxime tunc unde interior, quia divinitus imbuti erant, apparuit, tum balsami odore se diffidit, cum vali contrita sunt, & eorum corpora variis tormentis collisa; sicut boni exempli fragrantia, quam in aliis diffundunt, innumerous infelices ad amplectendum venerant Christi fidem commoveruntur. Video quinqueginta Philosophos (Surus 2. Nov.) abjuratis idola-

latoria superflitionibus tanto Jesu Christi amore incendi, ut pro Christo mori nos dubitarent, quis illas tam subito ab idolatria cultu ad Christi fidem convertit: exemplum S. Catharinae mira sapientia Christi fidem prædicantis! Video illum militem, qui S. Jacobum maiorem ad tribunal duxit, inopinato plausu se Christianum profiteri, & ultro carnifice feciri cervicem offerte. (Surus 25. Jul.) Quis in illo tam sanctum Martini desiderium incendit? exemplum S. Jacobi fortiter Mariyum subeunt! Video ad urbem Sebastejanum detracis sibi vestibus se clara voce Christianum professum, frigidissimo hyemis tempore in flagrum congelatum infilare, & crucifixu Martirii tormenta lubentis animo amplecti. Quis in illo tam magnanimum fortitudinis actuū excitavit? exemplum tragiata novem Martirum, qui Christi amore intensissimum frigus invicta constanza sustinuerunt: Quis S. Celsum juvenem animavit, (Sancti Reg. Del. 1. 4. c. 2.) ut ad tormenta, tamquam ad nuptias properaret? exemplum sancti Juliani, quem numeroſa Angelorum multitudine dilupit, & calice lucis circumclusum ad martyrium raptari conpexit. Quis S. Apollinari tam generosus spiritus subdidit, affectu pallio in arena profiliens coram confrere gentilium populo le Christianum publice profetus sit? Exemplum sancti Timothei Martiris, quem vidit in tormentis a Christo pulcherrima corona ornari. Taceo innumeros alios, qui boni exempli fragrantia attrahiti, ex superflitionis idolatria cultoribus in zelosissimos Christiani legi seculatores, ex voluptuosis venere turpitudinis amatoribus, in sponos crucis, ex avariis Euclisibus in benignitatibus & beneficentia exemplaria transmutati sunt, sicut in illis fuere verisificata illa verba: (1. Reg. 10.) Igitur in te spiritus Domini, & maturatus in vitam alium. Quis plura? Ob utilitatem boni exempli in homine Christianus Christus discipulus suos ita exhortatur: (Matth. 5.) sic habeat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona. Quare autem Christus bonorum operum splendorem, in aliis diffundere præcipit, cum tam alibi dicat: (Matth. 6.) non justificari vestrum faciat coram hominibus, ut videantini ab eis. Respondeo: primo texu Christus præcipit bonum exemplum, secundo texu Christus prohibet ne per bona opera vanam gloriam queramus, sed per illa fola Deo placere optemus: dicente S. Gregorio, hom. 1. sic autem sit opus in publico, quarecum intentio maneat in occulto; ut & de bono opere proximi præbamus exemplum, & tamen per intentionem, quia filii Dei placent quatinus, semper operem scirent. Bonis operibus proximo prælauemus, ut ille videat opera nostra, sed non ut nos ab illo videamus. Prius est bonus odor Christi, posterius est malus odor diaboli. Hoc bono Christi odore, id est, boni exempli fragrantia non solum SS. Martires ad gloriosam mortem, sed & peccatores ad penitentiam convertiuntur. Bachomius (Ardias 2. 3. Iheron. 2. 2.

la)

5.) videns Christianorum in urbe Thebe viventium admirandam pietatem, modeſtiam, temperantiam, aliaque Christianæ pietatis opera, ex gentilib; in Christianum, ex milite in anachoretam, ex persecutore Ecclesiæ in Patrem Monachorum transit. Sanctus Augustinus audita Victoriae Viri sapientissimi conversione, & perfecta Antonii vita adeo ad illius imitationem incensus est, ut ex obstinate heretica pravitate defensor in columnam Ecclesiæ commigrasset. In vita Patris Ludovici Granatenis (A. Rho 1. 7. c. 5. §. 22.) legitur, quod cum duo juvenes libidinem explorati Monasterium transirent, penes fenebris cubituli, in quo Ludovicus eodem momento acerrima flagellatione in corpus suum selevit, auditio itaque strepitum subfitterint, & salutari pudore suffici a peccato abstinuerint: redierunt domum, & altera die, quis illud cubiculum inhabitaret interrogantes, audientibus, Patrem Ludovicum tam fontibus flagellis corpus suum castigasse, in lacrymas effusi, peccata sua confiteri, & ad vitam meliorem sincero corde aspirare cœperunt, &c.

9. Epilogus. Eni Christiane! quanta virtus virtus sint bona exempla? non solum verba, sed & actiones hominum habent vocem suam, & sunt animorum magae; ideo caeliſti sponte, cum Iponsi charitatem, modeſtiam, fortitudinem, aliaque virtutes admiranda contemplaretur, exclamavit: Curvamus in vobem unguentorum tuorum. (Cant. 1.) Igitur circa Sacramentum Confirmationis haec duo bene tibi inculcat habe, oleum, quæ significatur gratia fortitudinis non qualificante, sed invicta & inexpugnabilis, que tibi a Spiritu sancto ad pagandum contra animalia hostes infunditur, dicente Angelico: (S. Th. 3. p. 9. 72. n. 2. in C.) In hoc Sacramento datur pluvioso Spiritus sancti ad rotas spirituum. Secundo balsamum, quo significatur boni exempli fragrantia, ut ciuias obligationem veri, ac boni Christiani non tantum esse, de propria, sed etiam de proximi salute curam habere, & illum virtutum & honorum operum odore ad sui imitationem pertrahere &c. Amen.

In Feflo S. Jacobi Apostoli.

C O N C E P T U S X X I I .

De effectibus doctis ac virtutibus, quas Sacramentum Confirmationis in anima conformati producti.

Potestis bibere calicem, quem ego bibitur sum. Dicunt ei postulamus. Matth. 20.

Sacramentum Confirmationis est complementum Baptismi, quatenus anima confirmata triplicem virtutem trahit.

1. Non sat est hominem generari, necesse est incepere, ut quotidianus virium incrementis convalecat, & denique ad aetatem, omnibus reipublice munis capacem pertingat. Parem in modum non sat est hominem spiritualiter regenerari, sed inaper in accepta re-

gene.

generationis gratia magis magisque crescere, & confortari, atque ad perfectionem Christianam asurgere debet: primum illud sit per Sacramentum Baptismi, alterum per Sacramentum Confirmationis, quod hac de causa vocatur complementum Baptismi, non eo quidem sensu, quasi Baptismus non efficit Sacramentum in suo genere completum, quo remissio culparum omnium, & Divine adoptionis gratia nobis confert, sed hoc sensu, quod Confirmatione gratia regenerationis ultimum quasi colophonem seu perfectionem adiicit. In Baptismo datur nobis vita spiritualis, in Confirmatione vita spiritualis eius: In Baptismo conferuntur nobis hereditas honorum caelestium, in confirmatione adiicitur Tutor Spiritus sanctus ad conservandam hereditatem: In Baptismo denunciatur nobis bellum contra mundum, carnem & diabolum, in Confirmatione ministrantur nobis arma ad pugnam. In Baptismo curantur lethala vulnera, & purgantur anima fortes, in confirmatione restaurantur, & confortantur vires. Pomanus infantum nequam viribus satis validam fallente vestigio in sordida lacunam prolabitudo hi confundenda sunt; in primis infantulus cono, & luto tunc perconfundatur, deinde etiam ex lapso leditur, & infirmatur. Quod agit in auxilium accurrens Mater? non lolum amarissimum proleam lavat, mundat, & novis vestibus induit; sed insuper debilitates ex lapso vires medicinis & fomentis restaurat. Eadem est pars nostra: ecce enim in peccatorum tam originalis, quam actualium lacunam, & eis qua non sancta Mater Ecclesie extraxit, Baptismo lavat, & mundissimis velutinis inclusit, dicente Apostolo: (*Gal. 3.*) *Quisquer in Confitebatur isti, Christum vestitum. Verum quia post hoc lavacrum remansit ex lapso debilitate natura, attrite vires, & infirma ex causis obnoxias mens, non quod porro egit affectuissima Mater? Olo & balafano SS. Confirmationis non corroboravit, & vires adauit. Capit, quo lesta Confirmatione dicitur complementum Baptismi, certe eo sensu testatur S. Clemens Romanus, Discipulus S. Petri Apostoli, ap. Ardianae de fact. Conf. Instr. n. r. le a suo hoc Magistri audisse, illum non esse perfectum Christianum, qui non efficit confirmatus. Et S. Urbanus Papa de Confess. dist. c. r. enimes Christi fideles adhortatur per episcopiam Confirmationem, ut sint ex integrō Christiani: *Omnis fidelis per manum impositionis Episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accepere debet, ut pleni Christiani invenerintur.**

2. *Propositio.* Quares fortissime, quibus in circumstantiis, quibus in difficultatibus ac periculis Sacramentum Confirmationis speciatim hominem Christianum robur adiicit? Relpondeo, speciatim hominem Christianum robustis in tunc salutis difficultate, quarum primam faciunt frivola in rebus fidei argumentationes: alteram continua fidei adversitates & persecutions: tertiam damonis & malorum foeciorum tentationes: contra primam dat ham-

lem intellectus captivationem, contra alteram dat invitacionem patientiam, contra tertiam dat generosam fortitudinem. Nihil est tam arduum, quod non vincit gratia Sacramenti! Quarantur Confirmati cum hodiernis Apolopolis, an possit obire calice passionis? Dicent: *Potius!* Attendite! Faveete.

§. I. Humilitatem in rebus fidei.

3. *Conformatio.* Initium faciamus de doce humilitatem, & sanxus simplicitatem! Primum difficultatem in via salutis faciunt frivola sciolentia argumentationes, qui res fidei non supernaturale lumine, sed deceptoria mundi sapientia trahunt, nova principia ad captum humanæ rationis sibi fugant, & aeternas veritas Christi principis discerner, agnoscere valentes, unam eamque simplicem fidem Christianam veritatem magis esse infallibilem, quam omnes litteratorum demonstrationes, Philologophorum physiostas, & hareticorum ruclamenta. In Concio. Nicano Ariano quidam Philologophater (*Barzai serm. 59. num. 5.*) fecit fuz veritatem acutissimi argumentis adeo defendit, ut inter trecentos & octocentos qui praesentes aderant, Episcopos, fere nullus fuerit, qui superbiens antagonistis loquacitatem fese opponea aderet. Omnis trepidantibus, omnibus in pugna congregati renuentibus, in arenam progressus est S. Spiridonus candidissimus, & simplicissime mens Seneccio, (*Rosigdon. cont. 1. p. 2. m. 6.*) exhorre Patres, & quoniam Theologici scientia nequissima munus tinuum, consequenter argutus sophista subtilitatibus neminem minus parere esse arbitrabantur, quam senculari. Antistitem, iuueni illum facere: verum illi superiori instinctu animatus, ultra fidei ad pugnam intruit, hoc in verba locutus: Audi Haretice, Deus unus & trius creavit calum & terram per Verbum, & Spiritum Sanctum, atque hoc ipsum Verbum Patri coquale, & coeterum assumptum naturam humanam, patendo & moriendo in cruce redemit genus humanum, venietque cum tempore, ut judicet vivos & mortuos? Hoc sine omni ornatu, sine eloquentia, sine ulteriori probatione declamat, & ecco! Philologophus ad simplicissimum hanc dogmatizationem obmutilecens, fuisseque se non amplius habere verba, quibus nuda veritati resisteret, terga veritis & fugiens victorianum, palmarumque S. Spiridonis reliqui? Quibus viribus pugnavit sanctus Vir? Viribus fidei in Sacramento Confirmationis collata, quae non in perfusabilibus humane sapientiae verbis, sed in spiritu & veritate, atque in humili intellectus captivatione ac causa obedientia confluit. Atque hoc ecclesia obedientia dominum tribuit Sacramentum Confirmationis; sic ut enim oleum metalli omnia contra rubiginem premunt; eaque in suo splendore conferat; ita oleum sacramentale frontis homini Christiani, qui fides et intellectus, illinit, ut fuc macula in fidei simplicitate, & spirituali infirmitate perferret.

§. II. Patiemur in adversis & persecutionibus.

4. Loquamus jam de altero dono, quod con-

De effectibus Sacramenti Confirmationis;

527

tentes facili principes, non ingeniosos Philosophos, non Romanos Oratores, sed rudes pictatores, ut videat universum hominum genus res fidei non humanae prudentiae, sed Divini confitili opus esse: de industria tam vilibus instrumentis ulti est Deus, ait S. Ambrosius, lib. 5, in Lucam. *Ne potius, nobilitatibus auctoritate traxisse ad suam gratiam videtur.* Tibi vero, mi Christiane, qui garrulas id genus cicas das audis, tibi Dominus gratiam Sacramenti Confirmationis confitit, ut falsi mundi a veris Christi principiis discerner, agnoscere valentes, unam eamque simplicem fidem Christianam veritatem magis esse infallibilem, quam omnes litteratorum demonstrationes, Philologophorum physiostas, & hareticorum ruclamenta. In Concio. Nicano Ariano quidam Philologophater (*Barzai serm. 59. num. 5.*) fecit fuz veritatem acutissimi argumentis adeo defendit, ut inter trecentos & octocentos qui praesentes aderant, Episcopos, fere nullus fuerit, qui superbiens antagonistis loquacitatem fese opponea aderet. Omnis trepidantibus, omnibus in pugna congregati renuentibus, in arenam progressus est S. Spiridonus candidissimus, & simplicissime mens Seneccio, (*Rosigdon. cont. 1. p. 2. m. 6.*) exhorre Patres, & quoniam Theologici scientia nequissima munus tinuum, consequenter argutus sophista subtilitatibus neminem minus parere esse arbitrabantur, quam senculari. Antistitem, iuueni illum facere: verum illi superiori instinctu animatus, ultra fidei ad pugnam intruit, hoc in verba locutus: Audi Haretice, Deus unus & trius creavit calum & terram per Verbum, & Spiritum Sanctum, atque hoc ipsum Verbum Patri coquale, & coeterum assumptum naturam humanam, patendo & moriendo in cruce redemit genus humanum, venietque cum tempore, ut judicet vivos & mortuos? Hoc sine omni ornatu, sine eloquentia, sine ulteriori probatione declamat, & ecco! Philologophus ad simplicissimum hanc dogmatizationem obmutilecens, fuisseque se non amplius habere verba, quibus nuda veritati resisteret, terga veritis & fugiens victorianum, palmarumque S. Spiridonis reliqui? Quibus viribus pugnavit sanctus Vir? Viribus fidei in Sacramento Confirmationis collata, quae non in perfusabilibus humane sapientiae verbis, sed in spiritu & veritate, atque in humili intellectus captivatione ac causa obedientia confluit. Atque hoc ecclesia obedientia dominum tribuit Sacramentum Confirmationis; sic ut enim oleum metalli omnia contra rubiginem premunt; eaque in suo splendore conferat; ita oleum sacramentale frontis homini Christiani, qui fides et intellectus, illinit, ut fuc macula in fidei simplicitate, & spirituali infirmitate perferret.

fetur in Sacramento Confirmationis, videlicet de domo patientis! Profecto non est familiarior dos aut tefera hominis Christi, quam crux & adversitas! Vis o fili mi, ait Spiritus Sanctus, vis accedere ad servitatem Dei? an experies enim fere omnes creaturas quae ex condito tibi contrariari: patieris adversa quod ad animam per mille dubia, anxietates & tentationes? patieris adversa quod corpus per fibres, dolores, labores, frigus & calidum? patieris adversa quod bona fama per falsos fratres, calumnias & detractiones? patieris adversa quod bona fortuna per fraudes, circumventiones, iniqüas lites, & invidias etiam domesticorum. Quoque octo verbes, videbis adversarios & adversa: Apicio calumne noscens, amore aut odio dignus fit? inutriens infernum, ignorans an non ignea fides ibi te expectet? circumficiens hunc mundum? nil vides aliud, quam infidias, paupertatem, opprobriae pauperum, scandala, peccandi pericula, unicorum lutum, & incertam in momenta finalia mortem. Noli querere, ait S. Augustinus, ap. Speranz. de pass. Dom. punct. 26. ubi crux & adversitas? omnis enim vita Christianorum, si mundum Evangelium vivitur, crux est. Quodam, mi Christiane, in perfectione Christiana & vita lancitare altius afflurgas, tere dixerim, etiam crecent crucis & afflictiones? quis factior Davide? & tamen a Rega Saul & deum a proprio etiam filio extitiles infidias ac perfectiones pafus, gemebunda voce exclamavit: *Tribulatio & angustia invenerunt me!* quis factior Iosepho? & tamen ab invidis fratris venditus, dein a Domina filio accusatus in carcere coniectus est, ubi integrus triennio ingruit. quis innocentior paupere Lazaro? & tamen cum dives Epalo indutus purpura & bysillo splendide epulabatur, ille inter canes famelicus, ager & ulcerolante foras jacuit. Sic hodiecum fieri amat; homines peccatores, heretici, & infideles, quanto vivunt federatores, tanto maiori felicitate gaudent; econtra Christiani; quanto fuit sanctiores, tanto gravioribus adversis & calamitatis opprimitur.

6. Atque ad has fidei adversitates patienter perferendas Christiani in Sacramento Confirmationis roborantur, eo officio, ut felices le arbitretur, si digni habeantur pro nomine Iesu consumeliam pati, atque ad lanceas, ad sarcinas, ad circeres, ad tormenta, & bonorum omnium jacturam latentur. Sed qui fundamento aero? Christianum in Sacramento Confirmationis ad tribulationem tolerantiam confortari? Respondeo, ex eo, quia confirmatus ab Episcopo in fronte signatur cruce, ut haec non erubat, & insuper percussit alapa, quia re ad mentem Cardinalis Poleti Instr. Sacr. lib. 2. c. 26. nil aliud innuit, quam quod Christianus pro imitatione Christi itatim ad colaphos & tumelias induetur, & experimentum capiatur, an velit & posuit pro Christo pati. O quam gra-

phice hanc gratia sacramentalis efficaciam suo exemplo comprobant homines sancti, qui inter injurias & calamitosissimas afflictiones multarunt: S. Christopherus Martyr, (*Spiranza de Pess. Dom. p. 8.*) cuius Fletum in hodiernam diem incidit, a Samiorum Praefecto in faciem percutitus adeo patienter tilit injuriam, ut rideat ac sereno vultu nil prater hac verba edixerit: Vindicare nisi lex Christi inimici diligere juberet. Monachorum quidam (*Mech. cent. 10. cap. 7.*) a paucis energumena colapho perculitus, mox ad legem Christi percutienti alteram maxillam absuluit: & ecce! how generosi operis meritum adeo inferiori demoni dispergit, ut confestim puerum fugiens reliquerit, clamitans: Violentia mandatorum Christi me expellit. Pater Franciscus (*Fed. folij. cont. 3. part. 2. m. 32.*) ut Christianis in Japonia tanto officiosus quanto ignorat fucurere posuit, alienum municipio schema assumpsit, & in urbe Ningachao caethane vendidit. Aliquando a milite Lufano questionis, quo pretatio suas merces haberet, cum illas majori, quam militi placuerat, obstulit, ab eo alio percutitus est, putante esse mancipium: verum cum Franciscus propediem alteram maxillam percussit praebut, agitus, & pro Christiano habitus fuit. Nil dicam de aliis tribulationibus, uti de fame, siti, nuditate, paupertate, jactura amicorum, exilio & aliis, quas Christiani virtute ejusdem gratia sacramentalis, de qua loquimus, non tam patienter, quam leviter pertulerunt. Ex quo hic quasi incidenter rationem addictere potes, mi Christiane, car infideles ac hereticos in hoc mundo nimis genita felicitate fruuntur? nimis cur Dominus Deus id provide disponat, ratio est, quia gratia sacramentalis adjumentum defensum, consequenter viribus mere naturalibus ne dimidiatur parsen partem advertit, quas Christiano-Catholico tolerant, perserue possent, quia in impunitatis, blasphemias, & ipsam desperationem prolapsum efficiunt.

§. III. Et fortitudinem in tentationibus damnum & malorum sociorum.

7. Progradimus denique ad tertiam cælestem donum in Sacramento Confirmationis conferenti solitum, quod nihil aliud est, quam invicta fortitudo in tentationibus, non quidem iis, que a perversa natura, aut malo demoni, de quibus alias egimus, sed a demoni amanuensis & emissariis oriuntur. Datur id genus hominum, qui eo non contenti, quod scelerate vivant, & magnis paibibus ad infernum lassent, etiam alios a semita salutis avocare, & quod diabolus per seipsum nequit, per suum malitiam supplicare laborant: similes sunt uxori Job, quæ maritum miserum, afflictum, dereliquerat ac ulcerosum ad diffidentiam in Deum, ad blasphemias & ipsam desperationem provocavit: similes sunt Ithomelli, qui in domo Abrahami I-

nihi hoc Sacramento fuissent præsumti, prout admiranda nuper hujus rei exempla, & gloriosa eorum certamina enarravi, qui maluerunt vita perdere, & omnia potius totius mundi tormenta sustinere, quam Deum offendere.

nisi hoc Sacramento fuissent præsumti, prout admiranda nuper hujus rei exempla, & gloriosa eorum certamina enarravi, qui maluerunt vita perdere, & omnia potius totius mundi tormenta sustinere, quam Deum offendere.

8. Si ita est, cogitat nonne, cur hoc Sacramentum non eodem hodie operatur effectus? cur gladius ille non amplius tam potens est contra inimicos? cur Incauta juventus a malo dæmoni ejusque sociis tam facile vincitur, & unico verbo, blando & illecebrosu ad nefas trahitur? Percepte responsum, quicquid ita cogitas? Prodigiosus ille Archistrategus Georgius Cafrrius, (*P. Ardias p. 3. infra. 1. num. 7.*) quem Turci Scanderbegum appellant, erat tam stupendus fortitudinis, ut ene, quo uteretur, virum cataphractum medium utno ita findere posset. Obstatuere hoc robore Turci, & ipse eorum Imperator rei administrationis communis rogatum misit ad Georgium, ut enim illum, quo tam stupenda fortitudinis prodigio edidisset, sibi spectandum transmittaret. Misit sine mora Cafrrius: at cum tyrannus, licet viribus omnibus in brachium convocatus, ne quidem casidem finderet potuisse, arbitrus se deceptum, conquestrus est, aliam sibi ensen, quam petebatur, sibi transmissum esse. Non est ita, repulit Cafrrius Legatis, est ipsiusnam ensis, quo ego dimicare solebam: verum dicto vestro Imperatori, quod licet infernus meum enim, non simil mittere posserim meum brachium. En ratio, cur Sacramentum Confirmationis non eadem operationes producat hodie, quas olim: defectus non se tenet ex parte gladii sed ex parte brachii! Sacramentum est unum & idem, fed non una eademque est nostra cooperante: homines Sancti vibrarunt hunc gladium Spiritus cum ingenti fortitudine, nos cum torpe & negligenta: Quid mirum, quod nostros hostes non tam feliciter vincamus, sicut illi viceunt? in occursum illius veniens dolenter conqueri coepit: Quid hoc Pater sancte? cur me illium mortis locum non admittis? quo faceris Ministris properas? nec ante, defiderio martyrum afflatus ab ejusmodi lamentis abstinuit, quam sanctus Pontifex in hunc ei modum respondit: Non ego te defero fili! magis tibi debenerat pro fide Christi certamina post triduum me feceris? hoc moris promulgatio, magis quam spes vite animatus Laurentius thesauros Ecclesiæ, quorum administrationem gerbat, in egenos distribuit, cumque tyrannus sacram pecuniam sibi traxi præcipiter, numerulos illi pauperum greges obtulit, in quorum vidu & velitu inammissibiles condiderat facultates. En! Laurentius, si abnegata Christi fide voluistet tyranno thesauros Ecclesiæ, & idolis thura dare, potuerit in dignitatibus & delictis vitam agere? verum maluit cum Christo in perfectionibus, quam cum inimicis Christi in voluptribus vivere: maluit jacere in cuncti critica, quam in molli culicula: maluit gloriola morte vitam, quam thesauros fidei

contrahentes: Minister penitentie, Eucharistia & Extreme unctionis est fæcros ordinarius; fed SS. Confirmationis Minister debet esse de alio, id est Episcopali ordine. Quare sicut scribi epistolam quidem exarat, sed eam ad finem Dominus ipse subscriptit: seu si alia militudine uti liber, sicut in officia artificis v.g. Piatoris Discipuli delineant, colores praeparant, tabulas tingunt, & alia faciunt, cum vero pictura ad perfectionem adduci debet, Magister ipse manu admovet, & perficit: ita quia confirmationis est Sacramentum Christianæ perfectionis, quod hominem baptizatum in effuso omnibus numeris ab soluto constituit, illud a supremo artifice; id est, ab Episcopo militari debet. Manus impensis Sacramentum magna generatione renendam est, ait S. Eusebius, Epist. 2. quid ab aliis perfici non posset, nisi a summis perfectionibus. Proxime plura! &c.

CONCEPTUS XXIII.

De causis seu obsecrulis, propter quæ Sacramentum Confirmationis non eodem virtutibus operatur, quæ olim produxit.

Multum fructum assert. *Jean. 12.*

Cur Sacramentum Confirmationis non eodem virtutibus operatur, quæ olim in SS. Martynis produxit.

1. Si unquam alias per totius anni decursum, certe hodie luculentu docemur exemplo, quid Dei gratia in homine sibi cooperante posse? Beatus Laurentius cum ante triduum fundatum Pontificem Syrum, eo quod contempnitum Martis simulacrum Divinitatem Christi libere predicaverit, ad martyrium rapari cerneret, in occursum illius veniens dolenter conqueri coepit: Quid hoc Pater sancte? cur me illium mortis locum non admittis? quo faceris Ministris properas? nec ante, defiderio martyrum afflatus ab ejusmodi lamentis abstinuit, quam sanctus Pontifex in hunc ei modum respondit: Non ego te defero fili! magis tibi debenerat pro fide Christi certamina post triduum me feceris? hoc moris promulgatio, magis quam spes vite animatus Laurentius thesauros Ecclesiæ, quorum administrationem gerbat, in egenos distribuit, cumque tyrannus sacram pecuniam sibi traxi præcipiter, numerulos illi pauperum greges obtulit, in quorum vidu & velitu inammissibiles condiderat facultates. En! Laurentius, si abnegata Christi fide voluistet tyranno thesauros Ecclesiæ, & idolis thura dare, potuerit in dignitatibus & delictis vitam agere? verum maluit cum Christo in perfectionibus, quam cum inimicis Christi in voluptribus vivere: maluit jacere in cuncti critica, quam in molli culicula: maluit gloriola morte vitam, quam thesauros fidei

2. Epilogus. Interim ex hodierna dissertatione nota, quam infingit cala dona hoc Sacramentum conferat rite dispositum. Conferuntur in ceram in rebus fidei humiliatim, que cum circa intellectus capitatione, & sancta similitudine conjuncta est. Confer insuperabilem patientiam in adversis, que in hoc sæculo hominem iustum magis quam impium affligunt. Confer denique invictam contra demonem & iudeum fortitudinem. -- Sed quid prolixia ambigibus utor? compendio dico omnia, que hæcens fuisse explicavi: confer homini confirmatio, nisi ipse impedimentum ponat, perfectionem Christianam, quem in finem ab Angelico Doctore p. 3. q. 72. a. 1. vocatur Sacramentum plenitudinis gratia, & ideo illius Minister non est aliis quam Episcopalis: Minister Sacramenti Baptismi in necessitate potest effigiare laicus: Minister Matrimonii fuit ipsi

fus concreditos perdere. Hoc facto spe sua fuiusfratu prado fierem ac furere, atque in fandum Levitam supplicis facire coepit. Dein ut cruciatus fieret vehementior & poena prodauctor, iussi illum in carentem craticulan projici & subiecto igne torri. Verum & hac tormenta despexit Laurentius, in opprobrium tyranni etiam jocari auctor: Verfa, & manduca, ahebat! Deum immortalem! an faxeus aut aheneus fuit fandus Juvenis? Nihil minus fuit ex mortali carne compactus, & eidem ferialitati, cui nos, obnoxius! qui ergo virtute, qua fortitudine fuit roburatus? Virtute & fortitudine calius datus: *Sagittus fuit ignis qui fuisse vixit*, ait S. Leo Pontifex, in Natali S. Laurentii, quam qui intus accendit. Ignis autem hic intus accendens fuit ignis charitatis, & Divini Spiritus, quem sanctus Chirilli Martyr in Sacramento Confirmationis recepit, & qui hodiecum nobis in eodem hoc Sacramento in funditur.

2. *Propositio.* Si ita est, ait admirabundus nonnemo, cur ergo haec Spiritus Sancti gratia in Sacramento Confirmationis collata non eadem virtutis effectus producit? cur nostri temporis Christiani adeo fuit avari, ut malum Christum, quam unicum florenum, ne dicam thelauros perdere? car adeo tepidi, ut terrena commoda Dei gratie preferant? cur adeo metuiculosi ut, non dicam vita, sed rei temporali jacturam magis, quam Dei indignationem, & gehennae supplicia referunt? Quisquis ita interrogas, capte respondent in praefatis sermonibus? forsan innocentem tibi aliquam, que haec fuisse nunquam observali. Attende! Favere.

q. I. Culpa est, primo penes derisores, qui pios ludificant.

3. *Confirmatio.* In primis gratiae Sacramenti Confirmationis qui hominem ex sua iniunctione ad præceptissimam virtutem opera & ipsam perfectionem Christianam adducere debet, sepe opponunt, eamque ineficacem residunt in genere complures Christiani, aut potius Anti-Christianii, qui homines pios, probos, virtutis & honorum operum exercito deditos irrident, cavillant, & ludibrio habent. Proh! quantum, & quam impudens peccatum, quo revera homo Christianus nil aliud facit, quam taceret subditus Principis, qui milites ejus sibi praefit homagio adiutorios ad transfiguram animare, & ad partes hostium trahere fatigetur. Erat precium parvorum grande nimis coram Deo: ita loquitur Sacer Textus de filiis Heli, (1. Reg. 2.) quia retrobabant homines a Sacrificio: & eodem jure dicti haec verba possunt de ejusmodi iritoribus, qui homines Dei servitio adductos, & a mundi nequitia procul alienos ludificant & contemnunt; quia eos retrahunt a pietate non sine grandi emolumento infernali iniuncti. Utamur familiudiue.

damnum irrogant. *Tantum valens*, ait S. Augustinus, ap. Ardiam de Sacram. Conf. Infr. 3. n. 4. irrationibus suis, ut infirmos de Christi nominis orabentes faciant.

5. Tu, mi Christiane, qui talem perfectio nem patenis, non esse tam infirmus. Cogita ipsum Dei Filium, & Servatorem nostrum opprobris & irrationibus satiatum in cruce obiisse: *Satiatione approbris*. (Tren. 3.) Quapropter hic Dominus noster, velut militis Dux non minus expertus, quia ipsius inimicis limitanei huic demonis propaginatum, validius propaginatum oppofuit, i.e. cum non ignoraverit, quanta effet cordis nostri in fuga raddis ignominia debilitas, ad eas debellandas, aut contemendas Sacramentum Confirmationis instituit: *Contra infirmatibus oppositis rurori*, prout loquitur Angelicus. (S. Th. 4. dif. 7. q. 7. art. 3.) Et quid si? hoc fit, aut saltem fieri debet, ut homo ad nobilitatem crucis audacter proficiat animo & meum, dicens cum Apolofo: (Gal. 6.) *Abi nula gloria, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi*; hunc in fisco ille ab Episcopico supra frontem facio chrysstante in modum Crucis innumeratur, ut apparet, quantum abut a Christia no erubescere crucem, qui eam portare in fronte sibi gloria ducat.

6. *Secundo penes parentes, qui in educatione prolini laicos Sacramenti nullam curam habent.*

6. *Deter.* Sacramentalis Confirmationis gratia sela opponunt, eamque inefficacem reddit. Parentes, qui in educatione prolium nil minus peccati habent, quam ut illas, dum ad usum rationis perverterent, hoc fancissimo mystice muniri permittant. Verisimilium quidem est, quod Catechismus Romanus part. 2. na. 6. non velit fidices tam citro facio chrysante inungo, ut propter statum, & delectum memoria partum capaces sint; verum & illud precipit, ne tam tarda inungantur, ut uta negligientia illi charinata communiciat. En alterum detribuant, quod parentes suis libetis irrogant. Terium denique illud est, quod liberis in periculum adducant morticinii fine hoc Sacramento: *Efse autem omnino periculorum*, ait Hugo Victorius, lib. 2. de Sac. p. 7. c. 3. *Si ab hac vita sine Confirmatione migrare contingerit.* Non quidem eo sensu, quod non confirmati sunt damnandi (nisi ex contemptu neglexerint) sed qui confirmati & non confirmati in celis ita a fe invicem differunt, sicut hic in terris adulti ab infantibus, & propter hanc causam vult S. Thomas, p. 3. qu. 72. a. 1. ad 3. Erit. 8. ad 8. etiam morti vicinos, si fieri positi, hoc Sacramento manifi, ut in securitate perfici, & cum plenitudine gratiae apparant. Et quantum nocent parentes suis prolibis, si sint circa hoc Sacramentum negligentes!

7. Quid dicam de illis parentibus, qui proles suas de dignitate, utilitate, preparatione, & effectu hujus Sacramenti adeo non intruant, ut illi potius fabulosi jocis & fulicitibus hoc Sacramentum oditum reddant: Paucis ante annis fuere parentes, qui filiolum suum septuagenium aut octogenium pridie, quam Sacramento inaugurate, inter jocos & risus ludificant: Mi fili eras inungens, deinde debebis renunciare illi domiciliis, & feri Clericos! Quanta haec stupiditia? ex eo momento puer tristri, & altera die, ad eum ad Episcopum facio chrysante unigenitus adduceretur, exhorefcere, pedibus ac-

manibus reluctari, & vociferari coepit: Nolo unguentum! nolo tuam unguentum, audi vi ego omnia his auribus, vidi omnia his oculis: successus temporis deinde in celebrissima Cathedrali Ecclesie factus est Canonicus, sed vi tam statui suo prorsus difformem, id est, inter lufus, inter chœras, inter commissationes, inter crapulas, & quod ad crapulas consequtitur, prorsus scandalosam egit. Quamdiu? non dicitur in ipso enim annorum virilium flore, dum aliquando tripadiis, vino & naggi laetus sera nocte domum redit, repente obitu defecit, & altera die mane inventus est in suo cubiculo humi procumbens, spumante ore, subnigra fascie, non sine signis ejusmodi mortis, quam nec militi, nec ulti ex vobis yellem augurari. Sic fit! -- Nolo moralizare supra hunc casum.

§. III. Tertio, penes Confirmatos, qui Sacramenti gracia non cooperatur.

Denique Sacramentali Confirmationis gratia sece opponunt, easque inefficacem reddunt ipsi Confirmati, qui hoc sanctissimum Sacramentum sine debita preparatione, sine devotione, sine sufficienti instructione suscipiunt, non satis intelligentes nec valorem, nec finem, nec altissimum Divinae hujusunctionis effectus. Oh quoties deficit debita preparatio? SS. hoc mysterium est Sacramentum vivorum, consequenter in sufficiente supponit fatum gratiae, qui per humilem, ac contritam confessionem debet retinari: quis autem est, aut ubi est ille, qui antequam ad SS. Confirmationem accedit, Sacramentali Confessioni primitur? sic Sacramentum, saltem ab adulatoriis, in statu peccati mortaliis inscipitur, & cum ita sit Divi gratiae impenetrabilis culpa nubes opponitur, mirum non est, tali eclipsi naturam jam pridem languidam non confortari, sed debilitari, culpasse precedentes insuper Sacrifilio angeli. Concilium Tridentinum precipit Pastoribus animarum, ut populum ad praviam jeans, aliaque pietatis opera, que in primis Ecclesia fieri conseruerant, primitam ad hostentur: Ubi autem, quando, a quo ejusmodi opera solent primiti? &c. (Catech. Rom. 1. cit.) Nec minor est defectus ex parte instrutionis, cum multi etiam ex adultis diserte & tacioci neglicant, quale revera hoc Sacramentum, qua de causa institutum, an iterabile sit, an characterem imprimat, quis sit illius effensus, & quae sunt similia. Novi autem aliquot annos facerent, qui Sacriste manus obibat, & Episcopo sacros Ordines, aut Sacramentum Confirmationis administranti ex Officio affebat: is nihil enarravit, quondam Sabbatho angeliali circa meridiem ad Ecclesiam adveniente semel ex Bavaria, festinante & agre anhelito trahente, atque anxia follicitudine interrogante: Domine, an Jam finita est administrationis Confirmationis? Ita, ajebat ihercros, Jam finita est. O me miserum, lamentabatur senex, jam a multis annis nunquam

plu-

plorimi sunt, qui suam sanctam Religionem publice profiteri adeo erubescunt, ut statim inter lupos ululent, inter corvos crocent, & inter Lutheranos lutherantur. Acrupro fermentum ad finem propero.

To. Epilogus. En! mi Christiane! admiratus es invictam S. Laurentii Martyris fortitudinem,

& questionem formasti, cur hodierna die gratia sacramenti Confirmationis non eodem virtutum effectus in Christianis producat? Habet jam responsione. Non producit eodem virtutum effectus, quia efficaciam Sacramenti retundunt deridores & maledicti, qui Christianos pie vivere volentes iudicant, & criminantur. Non producit eodem virtutum effectus, quia efficaciam Sacramenti retundunt parentes, qui filios de dignitate, necessitate, utilitate, & assimilabilitate hujus Sacramenti nullatenus infundunt. Non producit eodem virtutum effectus, quia efficaciam Sacramenti reundunt ipsi confirmati, qui sine preparacione accedunt, sine devotione recedunt, & ejus obligationibus nuncquam satisfacunt. Unde siue causæ naturales potius secundum dispositiones, quam secundum innatas virtutes operantur; ita & hoc Sacramentum ex multiplici defectu, quem recompensum, mirabiles suas operationes non offendit &c. &c.

In Festa Assumptionis B. V. Matris.

C O N C E P T U S X X I V .

De Sacramento Extrema Unctionis moribundis ad perfidias maris dolores perquasiuntur ac mercantur.

Mari optime partem elegit. Eccl. 10.

Mari & dolores, a quibus B. V. suis innumeri & quibus nos obnoxii sumus, magnum emolumen darent annis.

3. Confessio. Si secundum Spiritum loquilibus, non est dubium, quod ex infirmitatibus corporis grandia emolumenta in animam redundant; illa enim, præterquam quod ad cognoscenda aeterna oculos aperiant, id singulariter praedita infirmo, quod a peccatis committitis animam pungit, & a committeeis praefervit.

Infirmitates corporis praefervant a peccatis committendis: tefis est Rex Abimelech; (Gen. 20.)

cum enim Abraham cum uxore Sara in illius Regionem peregrinaretur, & ille admirandam mulieris pulchritudinem desideri audiret, libidinis atque percius rapuit illam. Verum ecce! prodigium! Rex venustissima feminam omnino non retinet, sed illibata marito restituit. Quius incausa Regis concupiscentiam ignavit? Deus! qua arte, quo fratre? respondet Iosephus Judaicus;

sp. Speranz, script. fel. p. 24. morbo gravi, dolorifero, & medicis ignoto / dum febribus arderecepsit, defit auctore libidine, dum valetudinem suspirabat, non cogitabat de muliere, dum oculos ad sua uulera convertit, illos avertit a vnitate. O quam verum est: infirmitas gravis Iohann facit animam, & curatio cessare facit peccata maxima. (Eccl. 31.) Et haec nonnunquam est causa, hic finis Providissimi Dei, permititus ut ille crus frangat, alias cum equo periculoso labatur, alias doloribus romachi, alias octorum hebetudine, alias viscerum tormentibus gladio, a Simeone predicto transita, stans jux-

Claus Speci. Catech. Cons. Tom. II. Pars II.

L 3 repene

repente obrutari; quia videt hos morbos & infirmitates esse frana & repugna contra peccatum, in quo ille vel ille alias certo certius fuisset profiliens.

4. Nec solum contra peccata commitenda, sed etiam contra commissa infirmitates sunt remedium. Prophetus Balaam (*Numb. 22.*) a Rego Moabitum Balac invitatus, ut populo Israel maleficaret, expresse a Deo monitus, & domini remanere iussus est: cum autem illi speciosis promitionibus, & munieris Legatorum dementem contra Dei voluntatem abire perget, exco! Angelus evaginato gladio, & vixu terribili oblitus ei in via, cuius aspectu affus, cui Balaam indebet, adeo cohortauit, ut a via defletere, cumque verbieribus ab infidente uregeret, contra injuriam articulatis verbis loquax fuisse corpori, & demum attrito ad macerium Prophete pedit, etiam humi colapsa fit. Tum enimvero Balaam erexit a gnoferet, & Angelum humiliari veniam rogare, atque ex hujus instructione voluntati Dei se subiecere didicit. Per animam corpus, per Prophetam spiritus intelligi potest; (*Spiritu script. lib. pands. 9.*) cum illa per febres & dolores loqui cum visa Divina iustitia rompazterri, cum per morbos calcitraret, & in letalium concidere incipit; tunc enimvero peccator cursum scelerum sicut, quem in via perditionis contra Dei voluntatem, ejusque monita & mandata suscepit, clamans humilietur cum proflato Saulo: Domine quid me vis facere? Hinc merito agrotantum leculus vocat oratione virtutis & pietatis; cum enim Deus per agrotitudinis molestias metuere vicinam deingnat, tunc peccator oculos ad exterum aperire, periculorum anima statum agnoscere, verbum Dei & Sacramenta, quae ante despedit, anhelare, bona inique parte restituere, cum inimico in gratiam redire, mundana contemnere, & conscientie arbitramur pro facienda confessione vocare, atque denum eos viratum actus exercere desipit, quibus sene ad primavam innocentiam recovat. Bos ille laetus ac depresso subito in cherubinum mutatus est; (*Exodus. 10.*) ita multi peccatorum, qui bovinum & bellunum vitam in sceleribus duxerunt, per unius morbi latitudinem in Angustum transformantur.

5. II. Sed quia non sunt sine periculo, ita infiniti Christi Sacramentum extrema Unctionis raro animalia, quam corporis salutem.

5. Hac sunt emolumenta, quae ex corporis infirmitatibus in animam reducunt, utique tanta, ut si secundum spiritum judicare velimus, peccator de his latari, & grates Deo redipende debet. Verum cum morbi sint via ad mortem, de qua Philofopius enuntiat, quod tristissimum omnium, tristissimum sit, experientia habemus, quod corporales morbi non solum nullam moriorientibus consolationem, sed hominibus etiam virtuosis & sanctis, eas an-

gultias, vix non ipsa morte tristiores afferant, ut ex illis in extremum animi pulsillanimitatem conjiciantur. Vis, mi Christiane, ut hanc tibi veritatem exemplis comprobemus? Saul postquam fibi violenta manus intulit, (*2. Reg. 1.*) & proprio macrone lethalizer pedes vulneravit, ob mortis dolores tantas angustias plus est, ut rogarit militem & vicino Italiens: Interfice me, quantum remne me angustia. Rex Ezechias poliquam fatale nuntium a Prophetia Iafa percepit, dispone domum tu, quia morieris tu, & non vivies: (*Isa. 38.*) His dictis in tantam tristitiam incidit, ut praet animi angustiae faciem ad paroxysmum converterit, & amaras lacrymas profuderit. Job in extremis miseris suis clamabat Quidem ad Dominum, ecce anima mea vita mea: (*Job. 10.*) verum tamen approximante mortis talce, quia ipsi vita eadem defensura, formidare, totique artibus contrahens, & ex meta mortis per viam prolongatione dominum orare consperit dicens: Dimitte me, ut planum paululum dolorem meum aponam mortis; & non revertar ad terram tenebras, & operam mortis caligis: Non paululum, voluit dicere, paucis diebus, paucis horis, uno vel altero momento parcat mihi Mors, antequam mihi ultimum iustum infligatur. Quid proximum in veteris codicis historiis excuro? Non enim Testamentum inipictrum? S. Hilarius vir vite & mortuam sanctitate celebraverunt, cum pugna Mortis appropinquaret, timidus exclamat: Anima mea egredies, quid dubitas? sequitur: Anna annis servilis Christi, & mortem times? Sandus Arsenius quamvis jejunis, vigilis, orationibus & perpetua corporis mortuacione Deo serviebat, cum tamen Mors approximaret, lachrymari, lugere, contremiscere, & ejulare coepit: ipsius difiduli defolatus amarantur, dicentes: que nobis spes oris, si ne Sancto Pater adiutor? Plus dico: noli mirari, mi Christiane, homines ex meta mortis in tantas angustias dermerit, Christum apice, & confidera, quantum mortis timor in ipsovaluerit, cum in monte Oliveti Mortem & propinquum alisperceret, tristitia & animi angustiae defolatus exclamavit: risisti anima mea usque ad mortem, (*Matt. 26.*) & quod (de altero homine nomine quoniam orbis adivit) tanto mortis meta afflicebatur, utex tantissimum ejus corpore saepe angustus fuderit, ut pedes ferendis corporis oneri impares fuerint, ut ipsius cor praet morte palpitaret, ut per præ virium imbecillitatem in faciem suam procederet, ut ad calcem Patrem supplex clamaverit: Pater, si possest eis, transfeat a me calix iste. Et quod plus est, ut cum in cruce iam cum morte luctaretur, in hac tristissima verba prorupit: Deus Deus mens, ut quid dereliquisti me.

6. O homo mortalis! qui arundo, artoris folium, fragile vitrum, timidus lepiduleus es, nisi immobiles cedri, invictissimi gigantes, interpidi leones, mortis memoria in tantam tristitiam, in tantas angustias, & animi defolatiem demersi sunt, quid tibi misero, meritis

ti destituto, scelerum pondere presso, quid tibi agendum, quo fugiendum erit, in illa hora, in qua doloribus plenus te in omnem circumvolvus, perturbatione irrequies circumspicies, timore palpitan, mille gemitibus diffuses, in illa hora in qua Medicis te derelinquent, amici a te fugient, parentum vota nihil efficient, filiorum lamentationes nil prodrent: in illa hora, in qua omnes mundi opes cum innani sua appendice te deferunt: quia tibi spes quod auxilium caprandum? quale solatium imperandum? quomodo praetare poteris, que Christiani sunt, cum vix illi poteris, quantum hominis? Eheu! exhaustus adeo viribus tibi difficile erit audire, difficile confiteri, difficile serio dolore, difficile futuri provideri, difficile cum iniunctis decurare: Non ego sic loquor, sed s. Basilius, ap. Segn. de Sacram. Extr. Unct. 3. Non salutaria verba loqui, non audire commode poteris, non libere conferiri, non cum adiutoriis decurare.

6. III.

7. Sed macte animo esto, mi Christiane, idem ipse, qui te saluberrimo Baptismi lavato ut vixit spiritualiter revocavit: idem ipse qui tibi scutum & arma in Sacramento Confirmationis contra hostium infidias subministravit, etiam in illo momento vix erit Adjutor in expectationibus. (*Psal. 9.*) Sed quod remedio Benignissimus Salvator moribundi miserias solutus remedio extreme unctionis. Agnitus Scripturam! Homo quidam ab Hierusalem versus Jericho peregrinatus, in iteru incidit in latrones, qui miseris expoliarunt, fauciabant, & semivium in via reliquerunt. (*Lue. 10.*) Descendit hic via facerdos, descendit & Levita, verum ambo viro illo transterriferantur. Cum autem Samaritanus hac iter faceret, misericordia motus alligavit vulnera ejus, infundens in illa vinum & oleum, imponitque in jumentum in proximum domum duxit, ac curam illius habet, & precepit: Per hoc vinum & oleum incoligit Jansenius in Luce, to Sacramento, dicens: In his duas materis omnia pene Sacramenta, quibus exsauram, consumam. Oleum quod misericors Samaritanus agri vulneribus infudit, telle s. Antonius p. 3. tit. 14. c. 8. §. 3. figura erat Sacramento extrema. In figura Samaritanus in vulneribus fauciatis infudit oleum. Via ab Hierusalem versus Jericho significat iter ex hac vita in eternitatem, in hoc itineri latronis, uti morbi, dolores, metus, & interna etiam animi afflictio moribundum aggrediantur & vulnerant, quem in hac miseria constituant videntes Sacerdos & Levita, id est, medici, parentes, a mici, & conlanguieni prateverunt: in hoc itatu omnis solatii experte succurrunt agonizanti misericors Samaritanus Christus Iesus, & ejusque vulneribus oleum & vinum infundit, vinum, id est, metus, & virtutes proficiuntis fanguis Redemptoris nostri, oleum, id est, Sacramentalem gratiam Extremae unctionis, qua vulneris

ra anima curantur, dicente s. Jacobo: c. 5. §. 2: in peccatis sit, remittuntur ei. O quantibus gratias quantum miserationis Dei Beneficium! Miratur eti olim orbis benignitatem Imperatoris Trajani, & Alexandri Magni, quorum primus pallio in fructu comminuto, alter fasciam fanguis sui vulnus militum obligare contuevit. (*Ardas. p. 3. l. 1. str. 2. no. 2.*) Verum admiranda magis est Christi misericordia, qui curandis anima vulneribus non vestem, nec fasciam, sed fanguis sui pretium applicat.

8. Quod plus est, SS. hoc Sacramentum, non solum animabus, sed & corporibus sanandis admirabilem habet efficaciam: institutum est si non primario, saltum secundario ad evanescamus omnes dolores, & omnes infirmitates, prout loquitur Aquilicus, (*S. Th. supp. q. 27. art. 4.*) & confirmat Concilium Tridentinum, scfi. 14. c. 2. de extr. Unct. inquisiens Christum hoc Sacramentum ordinare: ut aegri morbi incommoda levius ferant, & exterioris sustentationis corporis interdum, ubi soluti anima expeditus, configuantur. Oh quam grande igitur sibi ipsi documentum, & palmarem huic Sacramento injurias inferunt, qui illud putant esse lethiferum! quaminani persuasione, se ipsos decipiunt agri, exsistantes, quam primam inuicti sunt, sibi certo esse moriendum, ideo illud ad extremum ferre halatum differunt! deceptio haec a malo spiritu, mendaciorum patre provenit, qui morientibus hujus Sacramenti naufragia inspirat, ut illos his spiritualibus armis destitutos facilius vincat, & in desperatione redigat. Mi Christiane! lege verba s. Jacobi Apolloti: Oratio fidelis salvabit in firmum, & alleviabit cum Dominus. En! salvabit! alleviabit! id est, compellet morborum vim, & agrotantem fanatici restringit, quam saepe lapsum ex Apostolorum unitio secutum est! testatur s. Marcus. c. 6. *Ingentes deo multas fanas.* Præterea lege in Rituali Romano totum actum, quo Sacramentum unctionis conferatur, videbis, quod observatum dignissimum est, Sacerdotem inuagentem ne una quidem vice mortis mentionem facere! Oh quam multi evivis excederunt, qui certo ad primitam sanitatem redirent, sicut tempore SS. hoc Sacramentum usi fuissent! Vls exempla?

9. Rupertus Romanorum Rex (*Nider. 14. fornic. c. 11.*) in lethali infirmitate decumbens denunciavit illusionibus mire vexabatur; nam sumptuoso. Vtatio, de die in diem diffilit extremam Unctionem, inanzi illa persuasione dementans, esse Sacramentum mortiferum, quod extremam mortem acceleraret. Vtio docti admonebant Regem, nefalibet anima & corporis medicinam differere, confessit tandem Rex in receptionem hujus Sacramentum & cum in actuali infirmitate audire orationes Ecclesie dixit: oh si scierem tantum valere hoc Sacramentum pro hominis faniitate, prout nunc percepi, dadum illud deo confiteam postulasset. Et en! mirum! percepto Sacramento mox convalevit, & multis adiac annis imperium sanctissime gubernavit. Lubet addere alterum! Quidam circa Lugdumnam ma-

gno febris zifu inflammaus, (*Annot. S. J. 1599. Coll. Logi.*) sub ipsa peccatorum confusione urgente morbo mente captus est, clamans, de fui salute actum, sempiterni se supplicare ad inferos damnatum esse: Sacerdos, qui aures ei dabant, ubi sutorum ejus animadverterit, ad Divinam prasidia, ubi defunt humanae, configurendum existimat: itaque domesticos monet, ut facrum oleum, quod ager antequam in infaniam incidat, postulaverit, celeriter afferriri curarent. Et en prodigiosam hujus Sacramentum virtutem ager, apud quem de corporis & animae salutem prius desperatus erat, facio rite inunctus repente & ments, & corporis valetudinem recuperavit. Quarum, cur corporis valetudo post acceptum hoc Sacramentum hodie tam raro sequatur? Respondet Marchanus, duplicitum ob causam: Prima est, quod eorum, qui illud suscipiunt, fides valde infirma sit; testatur enim Evangelium, Dominus apud eos non multas virtutes fecisse propter incredulitatem eorum. Altera ratio est, quod ferius quam oportet, id suscipiunt; neque enim per hoc Sacramentum miracula expectanda sunt, quale foret, si quis, qui animam agit, repente convalesceret. Jam ad coronandum!

10. Epilogus. Ex omnibus his, qui hodie dicta sunt, dicas mi Christiane, quamcum infinitates corporis possint esse occasio magni boni, ideoque ab hominibus sanctis sepe a Deo precepsa impetrata sunt; non vacant tamen pericolo, quia ordinarie cum grandi meta mortis ac judicii, consequenter cum afflictione animi & pusillanimitate conjuncte sunt. Hac de causa instituit Dominus hoc Sacramentum, ut agerant sit in confortamentum corporis & animae: *Salvabit internum, & alleviabit eum Dominus.* (*Fac. 5.*) Noli igitur innani perfusione delusus credere, inunctus hoc Sacramentum citius morientum esse: non enim amantisimus Redemptor noster in mundum venit, ut nobis venenum pro medicina obrudatur. *Perrans beneficendo & sanando,* venit ut vitam habeamus, & abundantius habeamus, ideoque hoc Sacramentum instituit, non ad mortem, sed ad vitam, non ut vires exhaustantur, sed ut restauraretur, non ut vulnera infligatur, sed ut infictum sanetur. Quin iam, mi Christiane, hodie Beatissima Dei Genitrix supplex habere, ut sine SS. hoc Sacramento ad suferendos aggritandis & mortis dolores tam utili & necessarii emori te nos peritoatis fuere & sanctis haud pauci, qui hanc gratiam a cali Regina instansime rogavant & inter hoc etiam S. Lydwina. Oh quantam Dei famulam nominio, cum Lydwinam nominio. (*Soritis 14. April.*) In juventute, quia fuit formosissima, saepe a parentibus & amicis ad contrahendas nuptias fuit sollicitata, illa tamen amore Virginialis castitatem tam conseruare restituit, ut Deum etiam pro deformitate seu destructione sua vestitus instans regnaret. Impetravit, quod petierit; quippe cum e lapso costulam confringit, ea hac fractiose vessuolum apostolica contrastat;

et quo initio purulenta fantes, & succusa testa poris integra verium agnina pullulabant, praeterea aridam carcinoma pectus ejus, & faciem, & brachia adeo depauperata, ut unum oculorum omnino amiserit, & altero ferendo diurno lumen impar esset. Hoc autem dolores ac tormenta tristitia & oculo integris annis tam prodigiosa patientia sustinuit, ut digna fuerit a Christo & Beatissima Virgine non una vice cœlesti visione ac visitatione recreari. Cum igitur vita illius ad finem vergebatur, ipso Paschatis die cum ingenti calitum fratrio Christi Dominus & sanctissima ejus Mater ad illum venire, & eum ad dexteram lectuli, illa ad finitimum condidit, reliqui in orbem disponit. Post modicum colloquium surrexit Christus, & ad mensam oleo sacro, Grace elegantisima, & cereo tonitri cubiculari illuftrante instruam accedens sumpsit oleum, atque agrotomat more in Ecclesia usitato iunxit, ac tandem cœrsum in manus ejus tradens eidem addidit, donec spiritum exhalavit. O Beata mors! O mi Christiane, a Beatissima, qui hodie in calitum Regiam assumpta est, hanc primam & ultimam gratiam, ut sine hoc Sacramento decedere te non sinat, humiliiter exora, & siquidem impetraveris dicam de te, quod hodiernum Evangelium de Magdalene poniteste: *optimam pagem eligi.* Amea.

In Festo S. Bartholomaei Apostoli.

C O N C E P T U S X X V .

De preparatione præquisita ad Sacramentum Extrême Unctionis.

Virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Lue. 6. 5.
Egregentes ad Sacramentum Extrême Unctionis preparari debent.

I Credo equidem multitudinem copiosam plebis, variis languoribus occupatum, fanitatem receperisse: Credo per prodigiosam Divini Redemptoris virtutem cacos oculorum um, mutos loqueland, aridos membrorum vigor, furdos auditum, paralyticos valetudinem, & ergomenos liberationem a malo spiritu impetrasse: credo cum humilitate & reverentia. Verum & id annocto & obseruo, seminem hanc curacionis gratiam obtinuisse sine preparatione & debita cooperatione: expresse enim perhibet Evangelista, quod multi a Iudea, ab urbe Hierosolymitana, a maritinis civitatibus, Tyro, Sydone, & aliis locis prolixum iter suscepissent, verbum Dei audierint, certaminibus vestimentis Divini tetigerint, & ali fecerint, quia si facere omisissent, sanationis gratiam non impetrassent. Et merito; Deus enim in ordine gratia proportionaliter operatur velut in ordine natura; consequenter sunt elementa effectuum non producent in subiecto non pra-

D e p r æ p a r a t i o n e ad S a c r a m e n t u m E x t r ê m a U n c t i o n i s :

§ 37

parato, v. g. ignis ignem non accidit in ligno humidio; ita Deus gratiam non confert nisi disponit. Quamvis igitur Sacramentum Extrême Unctionis virutem Diuinanmeditanti corporibus, quam animabus continet: quamvis virtus superer fontem olei, qui ad contactum capitis S. Angeli & terra erupt: superer oleum in lampade S. Alberi Carmelites, quo hydro-pici, & paralyticos prodigiose sanantur: superer oleum, quod ihu & sepulcro S. Eligii: superer oleum, quo S. Hilarius serpentes, bufoves atque venenosam animalia in fugam egit: superer oleum, quod ex tumulo S. Petri Confalvi in urbe Palestini, & ex tumulo & Rosa in urbe Viterbiensi: item ex oibus S. Nicolai Myre, & ex oibus S. Walburge Eustadii mirabiliter promant; tamen suum effectum non producit sine pravia dispositione & preparacione sufficientis.

Hoc autem preparatio consistit in to. Prima: Ut sepius in tempore contundat.

2. Prepositio. In quo ergo consistit hæc prædispositio & preparatio? Id in praetentiarum explicandum erit! Evacuandum est cor, ut Dei gratia locum habeat, & hoc tripli ratione: Primo per confessionem letamenti & erectas ultime voluntatis tabulas; secundo per avulsionem animi ab omni terreno affectu: tertio per feriam ac sinceram peccatorum confessionem, resigneationem & alia virtutum opera. Agite: Operæ pretium est, ut singula puncta enucleatus explicemus! Attende: Favete.

§. I.

3. Confirmatio. Dominus Deus præcepit quoniam Israëlitæ, ut ad primum tubæ fontium ad arcam congregarentur: quod si lontius altera vice repetitum audierint, etiam cætra moveant, impedimenta & reculæ procil in locum securum amandarent, sumptuose armis accingentur, signum enim est, immobile hostile exercitum, instare confitum. Mi Christiane, cum primum audieris fontium tubæ, volo dicere, cum periculosa agitatio nis præludia sentieris, ante omnia convola ad Arcam, id est ad Dei & Sandororum præsidium; non enim creditis, quantes fibi Deus ignorinno ducat, si in recuperanda valetudine spes tua primitias in membrorum potius, quam in suo auxilio reponas. Ad S. Hilariensem caca quandam mulier adduxa. (*Menoch. cont. 4. c. 54. Spec. script. fol. p. 126.*) inter uberes lacrymas lacuofusione quereretur, se omnem suam substantiam sine fructu & effectu in Medicos profundi, responsum autem a S. Abate recipit: si dimittam eum partem, qui in medicis perdidi, dedicas panisperibus, curas et verus Medicus JESUS. Oh quam multisagrabiles posset haec eadem crux exprobriari, qui in infirmitatibus corporis non ad Deum, sed ad Medicos configunt, non

§. II.

§. II. Secundo ut animum ab omnibus terrenis avellant.

Vera differentia est inter nautas & hominem agrotatem, illi enim dum merces in mare proiciunt, saltum affectum mercum retinent: sed ager ut rite ad atertatem & ad sufficiendum Extreme Unctionis Sacramentum se dilponat, non solum res terrenas, sed res etiam terrenarum affectum, ut tanto sit expedition ad pugnam, ad quam Sacramento iunguntur, abscire debet. Inter omne auxiliū genus nihil est delicius, nihil summis Principibus dignus, venatione ardeamus. Ardea & lacunis & vivatis a pabulo pīcīum & ranorum redux in aera fēle sublevat, & subito advertit falconem perniciem volatū sibi imminetum: quid agit? quia fugere non potest inimicam volarem, ad pugnam fēle preparat, & ante omnia, ne hominum pondere prægravetur, pīces, ranas & omnes pabulum quod devoratur, ex intimis visceribus expūit & eructat. Mi Christiane, polliquam inane hujus mundi, ejusque deliciarum pabulum paulatim gustat, avolandum tibi est in aternitatem: verum ecce! abituriens infidis tristis internalis falso, qui animam tuam perdere, & in aternam pertinaciter trahere fatigat. Quid agendum? declinare non potes pralit, quia tibi moverit ergo decendantur, & ante omnia necesse est, ut ab omnibus terrenis animus evacues, injuste devorata expūs, & que temporalia in corde tuo resident, cum omni patre, parentum, amicorum, & familiarium affectu abscias; quanto enim cor tuum erit puris, tanto gratia Divina replebitur uberior. Vis huius exemplum? Carolus V. Romanus Imperator in paucis gloriis, (*Familius-Straß. l. v. biff. de bell. belg.*) poiquam diu valiflīm rega gabernavit, hostes domuit, & plurimi pralitissimum non videlicet ex arena recessit, tandem rerum humarum perfaustus renunciavit regno, deposita coronam, abiecit sceptrum, & in Monasteri solitude, salutis studio vacuatus, se conclusit: pro numerosa optimum appendice habebat jam unum aut alterum famulatum, pro valiflīm imperio angustum cubiculum, pro populorum regimine colloquium cum Deo. Inter alia præcepti plenissimus Princeps mortales exequias sibi viventi decantari. Præstita die in Ecclesia erigebatur funebre pégna collocutissimū undique tadi, circuqubat famulitum pallato habitu vestitum, & tumba pendebat regnum & principatum infigia, desuper jacebat regalis corona cum inverso sceptro & gladio, in turri funeralis campane tristem in modum coitonabant, & tandem chorus inter litourum fontum luctuoso conceput regum intonabat, atque Carolo Imperatori, quasi Janus defuncto non sine lacrimis & lamentis numero populi parentabat. His omnibus, vivus spectator & auditor interfuit ipse Carolus, ad quorum fines nigropalamamento amictus in medium prodit, & funerem tadem facerdoti in manus tradidit, una

expun-

De effectibus Extremæ Unctionis.

539

expanguntur per Sacramentum Extra-
tum, id salvantur, qui aliquo damnarentur: sed cur hoc? pericpe explicacionem: sunt permulti, qui in obliuione peccatum aliquod mortale in Confessioni omisca juxta illud: si in peccatis fit, remittitur ei; quanto magis venialis? O leum inter alia habet hanc indolem, ait Plinius, ap. Weber, art. dīc. lont. 48. ex. 5. ut in-
fecta omnia uti mufcas, scarabæos, cimiphæ,
vespas & alia, si capite inuncto soli exponan-
tur, celestrem interim. Quid sunt veniales,
nisi minoris generis animi inlecta? has si facio
oleo tingantur, praesertim si soli justitiae in SS.
Eucharistie Viatico accedit, in momento de-
lentur, occiduntur, extermintur.

Quanam autem fuit alia adhuc opera ho-
minis Sacramenta extrema unctionis & ipsi mor-
taliarticulatim præmittenda, de quibus supra men-
tio facta est? occurrit unum vel alterum? San-
ctus Martinus poterit Turonensis Episcopus. In vita l. 2. c. 10. cum e militi in patriam redi-
ret, in via penes sylvam audivit venientiam
clamores, angularum fireplius, & canum la-
tratus. Substatit circumpiciens, viditque erum-
pentes & nemore leporum, qui timens, tre-
mens, palpitan, infectantibus canibus recta ad
fandum virum fessinabat. Ille subfisterit juſſit
canes, & subfisterit: tum lepæculum in ma-
nus receptum purgatorem, elige autemq[ue] copiam fecit. Mi Christiane, tu in illo verum articulo, non minus quam iste lepæculus, ab or-
ciniis canibus perfectionem patieris; confutissimum igitur est, ut pro illo periculo patronum
tibi eligas, a quo in manus recipiaris, & po-
tentem protegari. Et quem illum? fuisse tibi
vel tui status Evergetem, qui eadem tecum con-
ditione visit, vel Patronum, cuius nomen jam ab ipso Baptismi latice portatis, vel Angelum Custodem, cuius protectionem & custodian per
omnem vitam expertus es, vel denique sanctum, cui facta est dies tua mortis. Elige, quem vol-
ueris! Dein hunc sanctum iteratio sulpirius ad
agonem tuum invitare, & quoniam tempus breve
est, nullo non momento per actus fidei, spei,
charitatis, resiguationis, alioisque merita augere
fatigare. Juvenis quidam Chinensis (*Roffignol. cint. 3. p. 2. mir. 15.*) accepit Baptismō ardenteissimum
optabat mori. At quoisdam cogitabat, deplora-
batque, se nulla bona opera in alteram vitam
afferre, robagat a patre, ut cum crudeliter fla-
gellis caderet: obsecravat pater bis eum flagi-
lis cecidit, impatit semper ducens & amplius itib[us]. Non peto a externos id ge-
nus auerteritis actus, sed folum internos, qui
sicut sunt optimi animi preparatio ad Sacra-
mentum extrema unctionis, ita non minus quam
illi sunt aeterna salutis meritiorii.

8. Epilogus. Quares iterum, quos ergo effectus
producat Sacramentum extrema unctionis, pra-
missa hac, quoniam hadie descripsimus, prepara-
tionem? Respondeo, id proxima occasione expli-
car audies? Interim paucis pragmatum capi!
Huc Sacramento tanta virtus inicit, ut Corne-
lius a Lapide in Jat. 5. de illo afferat, multi per

In Feste Nativitatis B. V. Mariz.

C O N C E P T U S X X V I .

De effectibus Sacramenti Extremæ Unctionis.

De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.
Matt. 1.

B. V. morientibus exerceat Sacramentum Extremæ Un-
ctionis, quid duplex habeat effectum.

1. Felix Protoparentum peccatum in tam pro-
fundam misericordiam abyssum totum huma-
num